

טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

אייר תשפ"ד גיליון 779
נא לא לעיין בגיליון בשעת התפילה

פרשת קדושים

לסדר את הפרשה

לפניכם רשימת נושאי הפרשה בסדר מעורב, עליכם לסדרם מחדש לפי סדר ההתרחשויות בפרשה. כשתצליחו, תקבלו מהאותיות חלק מפסוק מהפרשה.

ד. מתנות עניים בשדה

ה. דין פיגול

ו. קדושת ישראל והשבת

ז. איסורי עוול בפה ובממון

י. איסורים ממעשי הגויים

ג. עונשי איסורי עריות

ג. דין ערלה ורבעי

פ. דין שפחה חרופה

ק. איסור ע"ז וכישוף

ר. מצוות שבין אדם לחברו

ת. דיני כלאים

שאלה לשולחן השבת

"ואהבת לרעך כמוך"

רש"י כאן כתב: "אמר רבי עקיבא זה כלל גדול בתורה".

ומפורסם המעשה אודות הלל שלימד את כל התורה לגר על רגל אחת: "מה ששנוי עליך על תעשה לחבירך".

הגמרא במסכת מכות (כד.) מביאה, שבא חבוקוק והעמיד את כל מצוות התורה על אחת: "צדיק באמונתו יחיה".

מצאנו לכאורה סתירה מהו עיקר ותמצית מצוות התורה, ויש לבאר את הדבר.

מטרת השאלה

הינה לעורר דיון סביב שולחן השבת. ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת (בצרוף מקורות, אם ישנם) ובל"ג אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

פנינים

"קדושים תהיו" - 'הוּו פרושים מן העריות ומן העבירה' (רש"י)

שלושה דורות היו שטעו בדרכם ובהשקפת עולמם: דור המבול, דור הפלגה ודור סדום, וכולם טעו ואבדו מן העולם, רק אבותינו שדבקו בקב"ה נתקיים בהם "ואתם הדבקים בד' אלוקים חיים כולכם היום" (דברים ד,ד). כל שלושת הדורות רדפו הם אחר האושר, אלא שנחלקו מהו טיב האושר: דור המבול סברו שעיקר האושר הוא להתענג כמה שיותר בתענוגי העולם הזה, לכן התחתנו עם כל מי שרצו, גזלו וחמסו והתענגו עד שנשחתה דרכם ונמחו במי המבול. דור הפלגה חשבו שעיקר האושר הוא הכבוד כמו שאמרו: "ונעשה לנו שם" (בראשית יא,ד), ואף הם נפוצו ואבדו מן העולם. דור סדום אהבו את הממון וחשבו שעיקר האושר הוא העושר, ולכן גזלו וגנבו וחוקקו חוקים מעוותים נגד נתינת צדקה, ומתו בהפיכת עירם. ועל פי זה ניתן לבאר את המשנה: "הקנאה התאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם", הקנאה: זוהי קנאתם של אנשי סדום בעושר זולתם. התאוה: היא תאוות העריות של דור המבול. הכבוד: זה דור הפלגה שנהרו אחר הכבוד. מוציאין את האדם מן העולם: שכל שלושת הדורות האלו נכחדו ואבדו מן העולם. לכן באה התורה וכותבת: "קדושים תהיו - פרושים תהיו", תקדשו עצמכם במותר לכם לבלתי תטעו לשגות אחרי הקנאה, התאוה והכבוד. (קול יהודה)

"מפני שיבה תקום והדרת פני זקן"

כתב הרמב"ם (הל' ת"ת פ"ו ה"א): 'כל תלמיד חכם מצוה להדרו ואף על פי שאינו רבו שנאמר: "מפני שיבה תקום והדרת פני זקן". זקן, זה שקנה חכמה'. ובשאלות בפרשתנו כתוב שמי שאינו קם ואינו מקיים מצווה זו, אנו כופים אותו בעל כרחו לתת כבוד לתורה. ויש לבאר מדוע יש צורך לחדש את עניין הכפייה על מצווה זו באופן מיוחד, הלא בכל מצוות העשה אנו אומרים ש'כופים על המצוות?' ויש לומר: א. ניתן היה לומר שהקימה בעצמה אינה תועיל אם אין כוונה לכבד, ולכן אולי לא שייך לכפות על זה. (גליוני הש"ס) ב. כתוב בזוהר שהשכר על הקימה בפני תלמידי חכמים הוא יראת שמיים (שכתוב מיד "ויראת מאלקיך") והיינו חושבים אם כן שזו מצוה שמתן שכרה בצדה שאין כופים עליה. ויש שביארו באופן דומה ע"פ הגמרא שכל מי שאינו עומד אינו מאריך ימים, ולכן יש מתן שכרה, אלא שזה נלמד מקהלת ולא מהחומש. (שאלת שלום שם) ג. משום שזה דבר שמסור ללב, מפני שיכול לומר שלא ראהו, ויש לחדש שלמרות זאת כופים. (עיניים למשפט) ד. אפילו אם מבאר וטוען שאינו צריך לקום מפני חכם זה מסיבה כלשהי, אם לציבור נראה שכן - כופים אותו. ה. מכיון שיכול החכם למחול על כבודו ושלא יקומו מפניו, היינו אולי חושבים שאין לכפות על מצוה זו. (יד שאול) (ע"פ תשובות הקוראים הנכבדים שליט"א ל'שאלה לשולחן שבת' תשפ"ב)

להתענג עדי שבת בשבתנו!

ניתן להשיג ב"מקרא" הוצאה לאור, ובטלפון:

052-7665775

חדש! ניתן להזמין חוברות של חומש בודד מתוך הספר כמזכרת מאירועים

ישנו ביקוש רב בבתי כנסת ברחבי הארץ לקבל את העלון לקהילתם. זו ההזדמנות שלכם לזכות בהפצת תורה!

השתתפו באמצעות העברה

חידון א' ת'

התשובה לכל שאלה מתחילה באות המופיעה בתחילת השורה

- א. סוג קרבן בפרשה
- ב. "ולא תלכו _____ הגוי"
- ג. צריך לאהוב אותו כמוך
- ד. אסור לאכול על ה_____
- ה. מידת לח
- ו. "_____ לו מחטאתו אשר חטא"
- ז. יש להדר פניו
- ח. שחרור ע"י שטר נקרא:
- ט. "והבדלתם בין הבהמה ה_____ ל _____"
- י. "עם הארץ _____ באבן"
- כ. יש להשאיר בו את העוללות
- ל. ממתנות העניים בשדה
- מ. אסור לשים לפני עיוור
- נ. בשנת הנטיעה הרביעית, הפירות הם: (לשון המשנה)
- ס. "לא תלך רכיל". ובמשלי (יא,ג) כתוב: "הולך רכיל מגלה _____"
- ע. ימותו ללא בנים
- פ. קרבן הנאכל ביום השלישי נחשב _____
- צ. "אתן את פני באיש" - ולא ב _____ (רש"י)
- ק. בשנת הנטיעה הרביעית, הפירות הם: (לשון הפסוק)
- ר. אסור ללכת כך בעמך
- ש. מפניה יש לקום
- ת. "לא _____ את אחיך בלבבך"

חידון א' ת' הפוך

התשובה לכל שאלה מסתיימת באות המופיעה בתחילת השורה

- א. מה תעשה הארץ אם יטמאו אותה בחטאים?
- ב. סוג של כישוף
- ג. "ונסלח לו" - מזיד כ _____ (רש"י)
- ד. "לא _____ על דם רעך"
- ה. ממתנות העניים בשדה (2)
- ו. "איש אמו ואביו _____ ואת שבתתי _____"
- ז. כלאי בגדים קרויים כך
- ח. מצות עשה בפרשה - " _____"
- ט. ממתנות העניים בכרם
- י. מכשף שעונשו מות בסקילה
- ך. חברך
- ל. אסור להעדיפו במשפט (2)
- ם. אסור לזרוע כך את השדה, ואף ללבוד בגד שכזה
- ן. "לא _____ פעולת שכיר"
- ס. כיבוד אב ואם: "מלביש ומנעיל _____ ומוציא" (רש"י)
- ע. אסור לנו לתת בנו כתובת כזו
- ף. "תאכלו את פריי _____ לכם תבואתו"
- ץ. מאכל חדש חייב בערלה
- ק. "מאזני _____ אבני _____ איפת _____ והין _____ יהיה לכם"
- ר. שמגיע היום השלישי צריך לשורפו
- ש. "לא תקלל _____"
- ת. " _____ לרעך כמוך"

כתרגומו

דבא פרהא נדיא דעזייה מיליה מתרזום אונקלוס נכנסה לעזריאל של רמנו.

"והדרת פני זקן" (יט,לב) = "סבא". המילה העברית 'סבא' המתארת אדם מבוגר ואדם בעל נכדים.

מן המדרש

אדריינוס המלך היה מהלך בשבילי טבריה. לפתע ראה איש זקן עומד וחופר בורות לנטוע בהם נטיעות. אמר לו: "סבא, סבא, לו היית משכים קום בצעירותך, לא היית צריך לעבוד כך בזקנותך!" אמר לו האיש: "גם השכמתי קום, וגם עובד אני עד מאוחר. ומה שטוב לקל שבשמים אני עושה". אמר אדריינוס לזקן: "סבא, בן כמה שנים אתה היום?" ענה לו האיש: "בן מאה שנה". אמר לו: "בן מאה שנה אתה, ואתה חופר בורות לנטוע בהם עצים? וכי נראה לך שתזכה לאכול מהם?" אמר לו: "אם אזכה - אוכל מפריים, ואם לא אזכה - כשם שיגעו לי אבותיי, כך אני יגע לבניי!" אמר לו אדריינוס: "אם תזכה לאכול מעצים אלה, הודע לי". לאחר זמן הניבו העצים שנטע תאנים. אמר הזקן בליבו: "זה הזמן להודיע על כך למלך, כפי שביקש". מה עשה? מילא סלסלה בתאנים והלך ועמד על דלת ארמונו של אדריינוס. אמרו לו השומרים: "מה אתה עושה כאן?" אמר להם: "הכניסו אותי אל המלך", והכניסוהו. כאשר נכנס, שאל אותו אדריינוס: "מה אתה עושה כאן?" אמר לו: "אני הזקן שפגשת כשחפרתי בורות לנטוע בהם עצים, ואמרת לי: אם תזכה לאכול מהם, הודע לי. והנה, זכיתי ואכלתי מהם, והנה לך תאנים מפרותיהם". אמר אדריינוס לעבדיו: "מצווה אני שתביאו לכאן כיסא זהב והושיבוהו עליו. ועוד אני מצווה שתרוקנו את סלו מן התאנים ותמלאו אותו בדינרים". אמרו לו עבדיו: "את כל הכבוד הזה אתה נותן לזקן היהודי הזה?!" אמר להם המלך: "בוראו כיבדו והאריך את ימיו, ואני לא אכבדו?!". (ע"פ מ"ר)

מילה בפרשה

עובד עבודת גילולים,
שלט על הפועלים,
ונתן אגוז לכל אחד,
להתייעץ בשורש מיוחד.

המונח המבוקש הינו מילה
בת 3 אותיות המופיעה בפרשה.
אשר כל שורה בחידה
רומזת להקשר שונה שלה.
(יתכן כתיב חסר וחילופי אותיות
בעלי הגיה דומה)

התשובה תתפרסם אי"ה בגיליון הבא

ושפני טמוני חול

איך יתכן שאדם יעשה מעשה אחד, ויתחייב בכך
בכ6,000,000 פעמים ל"ט מלקות?

"את שבתתי תשמרו ומקדשי תיראו אני ד"

ויש לבאר, על פי המובא בגמרא (שבת קיח:): 'אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בר יוחאי: אלמלי משמרין ישראל שתי שבתות כהלכתן מיד נגאלים'. ואם כן ניתן לפרש בפסוק, שהמילה "שבתות" היא בלשון רבים, ומיעוט רבים הרי הם שניים, "תשמרו" - דהיינו, שאם תשמרו שתי שבתות, אז: "את מקדשי תיראו", תזכו לקיים אף את מצוות מורא מקדש, בבוא הגאולה השלמה בב"א. (מטעמי יעקב)

שעשועי דאורייתא

"לא תשנא את אחיך"

מי היה הראשון בתורה שנאמר ששנאו אותו?

מצאו נא בפרשה:

- מילה המופיעה ארבע פעמים בפסוק אחד.
- פסוק שמתחיל ומסתיים באות מ'.
- עבודה זרה הנזכרת בארבעה פסוקים רצופים.
- שמות של שתיים ממסכתות השי"ס. (בתרגום אונקלוס)
- תשע אותיות שכל אחת מהן מופיעה פעמיים ברציפות.
- ארבע מילים רצופות, שבכל אחת מהן אות אחת יותר מהמילה שקדמה לה.

שמיאות מי יבין

לפניכם פסוק מן הפרשה שנפל בו שיבוש, התשכילו להבין מהו?

1. "ולא תשבע בשמי לשקר וחללת את שם אלקיך אני ד"

2. "ובקצרכם את קציר ארצכם לא תכלה פאת שדך בקצרך ולקט קצירך לא תלקט"

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לגיליון קודם: שלושה מהתלמוד שהחיו את המת? - רבה החיה את ר' זירא (מגילה ז:). ר' חנינא בן חכניאי החיה את אשתו (כתובות ס"ב:). ר' יוחנן החיה את ר' כהנא (ב"ק קי"ז:). לסדר את הפרשה - "והדרת פני זקן". חידון א' ת' - איל אשם, בחוקות, גר, דם, הין, ונסלח, זקן, חופשה, טמאה טהורה, ירגמוהו, כרם, לקט, מכשול, נטע רבעי, סוד, ערירים, פיגול, ציבור, קדש הילולים, רכיל, שיבה, תשנא. חידון א' ת' הפוך - תקיא, אוב, שוגג, תעמוד, פאה שכחה, תיראו תשמורו, שעטנז, הוכח תוכיח, פרט, ידעוני, רעך, דל גדול, כלאים, תלין, מכניס, קעקע, להוסיף, עץ, צדק, נותר, חרש, ואהבת. שעשועי דאורייתא - יצחק: "ואתם שנאתם אותי". 1. "מאזני צדק אבני צדק איפת צדק והין צדק". 2. "מאזני צדק... מארץ מצרים". 3. "מולך". 4. עירובין, יומא. 5. בלבבך, דדו, הוא, הייתם, בתוככם, תעולל, וממחרת, אתגנה, תתן. 6. "לא תתן משל ויראת מאלקיך". מילה בפרשה אחרי - בשר. "הגיש מנה חשובה לאשה" - מנת בשר, "ובאדם חשוב פשע" - באדם חשוב = בשר, "כשסיפר שמועה נעימה" - בישר, "על פרי קטן שבו רימה" - פרי בוסר והרימה הייתה בבשר הפרי. טמונות בפרשה - 1. כוכב צדק - "בצדק תשפוט עמיתך" (יט, טו) "מאזני צדק אבני צדק איפת צדק והין צדק" (יט, לו). 2. "ולפני עור לא תתן מכשול" (יט, יד). 3. "לא תעוננו" (יט, כו). 4. "אמר לו השאילני מגלך... השאילני קרדומך" (רש"י יט, יח). 5. "לא תגנובו" (יט, יא). 6. הצלה - "לא תעמוד על דם רעך" (יט, טז). 7. "מפני שיבה תקום" (יט, לב). 8. "ואם העלם יעלימו עם הארץ את עיניהם" (כד). 9. "מאזני צדק" (יט, לו). 10. "או חפשה" (יט, כ). 11. "ואהבת לרעך כמוך" (יט, יח). 12. "ואהבת לרעך כמוך" (זה כלל גדול בתורה) (יט, יח). 13. "לא תנחשו" 'בחולדה ובעופות... צבי הפסיקו בדרך' (רש"י יט, כו). 14. "ונטעתם כל עץ מאכל" (יט, כג). 15. "זה פיתום המדבר משחיו" (רש"י יט, לא) טמונות בהפסדה - 1. שפיתת קומקום - "התשפוט" (ב). 2. "והנה הכיתי כפי" (ג). 3. "היעמד לברך" (יד). 4. "ההרים אכלו" (ט) שאלה לשלחן השבת תוריע - שאלנו: מדוע אם כן נצרכה התורה למעט את מי שהיה מצורע לפני מתן התורה, שאינו טמא והרי ידוע שכל מי שהיה חולה ובעל מום נתרפא במתן התורה (מדרש רבה פרשת נשא אות ז), ולמרות שכתוב שלאחר מכן חזרו למומן בחטא העגל, לכאורה הרי זה כבר נגע חדש המטמא. כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: א. משום ששבו בחטא העגל למומם הראשון, מבחינה הלכתית זה אפשר לומר שזה נחשב באמת, או שרק היינו חושבים, שזה אותו הנגע מלפני מתן התורה. ב. מדובר בגרים שהתגיירו עם צרעת לאחר מתן תורה. ג. לרבות סוגי נגעים שלא נרפאו במתן התורה שאינם חשובים כחולי. ד. למרות שנרפאו במתן תורה, היו אמורים להישאר בטומאתם כל עוד לא נטהרו ע"י כהן כדינם, ולכן חידשה התורה שאין נגעים אלו מטמאין כלל. (פנים יפות) ה. יש שבאים נגעים על האדם בתורת יסורים מאהבה מאת הקב"ה ומתנה שכזו לא נרפאה ועברה במתן תורה. (ישמח משה) ה. מדובר בנגעי הערב רב שלא נתרפאו במתן תורה. (דברי יואל)

ניתן להשיג את העלון:

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.

ב: 'לדעת', 'אידישער וינקל' (באידיש) ו'דרשו'.

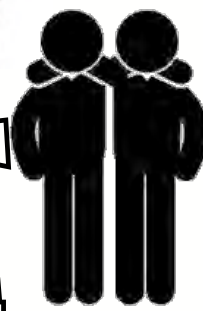
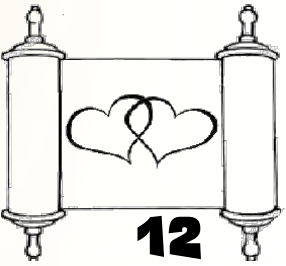
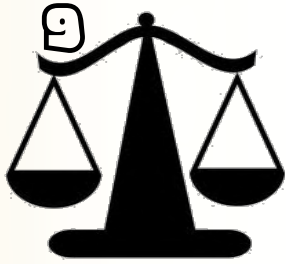
בירושלים: בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

זהו חידון משעשע מתמונות הרומזות על פסוקים ומושגים מהפרשה ומפירוש רש"י.
(תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')

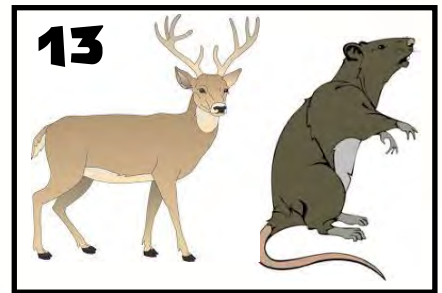
אדגיש, כי אין הכוונה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)
temunabaparashah@gmail.com: חיוקים והערות:
כמו"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

טמונות בפרשה

מקרא רמת קושי: רגל קשה

14

מחשבה טובה

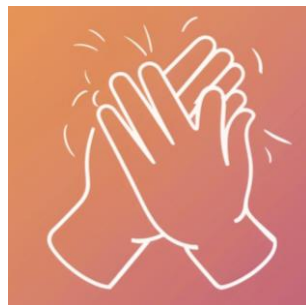
התשובה לטמונה זו תתפרסם בע"ה בגיליון הבא

תשובה לגיליון הקודם
'אל תאכל צונן' (רש"י טז,א)

הפטרת קדושים (לאשכנזים) "ויהי דבר ד'" (יחזקאל כ"ב א'- טז')

טמונות בהפטרה

© כל הזכויות שמורות לאורן ביי.

עדיין ניתן לרכוש את משחק ה'חדר בריחה' המבוקש!
חידות ומשימות לכל הגילאים לחצו